

Varsói Nyilatkozat a társadalom „appifikációjáról”

Varsó, Lengyelország – 2013. szeptember 24.

Napjainkban a mobil alkalmazások (apps) mindenhol jelen vannak életünkben. Okos telefonunkon és táblagépünkön, az autóinkban, a ház körül: egyre több eszköz rendelkezik az internethez kapcsolódó felhasználói interfészekkel. Jelenleg több mint 6 millió alkalmazás működik a magán- és közszférában.

Ez a szám naponta több mint 30 ezerrel növekszik. Ezek az applikációk, bár komfortosabbá teszik életünket, egyidejűleg azonban sok személyes adatot is gyűjtenek. Ez utat nyit a folyamatos digitális megfigyelésnek anélkül, hogy a felhasználó tudatában volna ennek és az adatgyűjtés céljának.

Az alkalmazásfejlesztők gyakran nincsenek tisztában tevékenységük adatvédelmi vonatkozásaival és nem is hallottak még a „beépített” és „alapértelmezett” adatvédelem fogalmáról. A legelterjedtebb operációs rendszerek és applikációs platformok lehetővé tesznek ugyan bizonyos adatvédelmi beállításokat, de a személyes adatok feletti teljes ellenőrzést nem, csakúgy, mint annak vizsgálatát, milyen adatok kezelése milyen célra történik.

A 2013. szeptember 23-24-én, Varsóban megrendezett Nemzetközi Konferencián az adatvédelmi biztosok a társadalmi „appifikációt” emelték a vizsgálódás fókuszába, áttekintették a jelenség kockázatait és a lehetséges megoldási javaslatokat.

A nemzetközi szakmai közösség az elmúlt időszakban számtalan dokumentumban foglalkozott a mobil alkalmazások és a magánszféra kölcsönhatásával, úgymint pl. az EU 29-es Adatvédelmi Munkacsoportjának intelligens applikációkról szóló véleménye; a kanadai adatvédelmi biztos alkalmazásfejlesztők részére készített iránymutatása; az Egyesült Államok Szövetségi Kereskedelmi Bizottságának „A magánszféra leleplezése: bizalomépítés a transzparencia révén” c. jelentése, valamint a Nemzetközi Telekommunikációs Adatvédelmi Munkacsoport 2012-es Sopot-i Memoranduma.

A biztosok hangsúlyozták: elkötelezettek abban, hogy az adatalanyok nagyobb védelmet élvezzenek magánszférájukkal kapcsolatban és célul tűzték ki egyes adatkezelők figyelmének felhívását kiemelt felelősségükre.

Különösen fontos hangsúlyozni a felhasználók saját felelősségét saját adataikkal kapcsolatban. Nekik kell eldönteniük, mely információkat kivel és milyen célból osztanak meg. Ezért – még az adatkezelés megkezdése előtt – világos és egyértelmű információkkal kell rendelkezniük az adatgyűjtésről – az applikációkkal összefüggésben is. A felhasználók részére lehetővé kell tenni, hogy bizonyos adataikhoz (helymeghatározó koordináták, címjegyzékek stb.) való hozzáférést eseti alapon engedélyezzenek. Mi több, az egyes alkalmazások fejlesztése során a „meglepetések minimalizálásának” elvét kell előtérbe

helyezni: vagyis nem működhetnek rejtett funkciók, de ellenőrizhetetlen adatgyűjtés sem folyhat a háttérben.

A fejlesztők jelentős mértékben hozzájárulnak a digitális gazdaság fejlődéséhez és mindennapi életünk komfortosabbá tételéhez, de be is kell tartaniuk a hatályos adatvédelmi szabályokat. Ennek érdekében, valamint hogy fenntarthassák a kedvező felhasználói tapasztalatokat, az alkalmazások kifejlesztésétől kezdve kiemelt figyelemmel kell lenniük az adatvédelmi szempontokra. Ily módon e szempontok tervezési folyamatba való beépítése és érvényesítése potenciális versenyelőnyt is jelenthet számukra azáltal, hogy növeli a felhasználók bizalmát. A fejlesztőmérnököknek világosan meg kell határozniuk, mely adatok elengedhetetlenek az alkalmazás működéséhez, valamint garantálniuk kell, hogy az érintettek tájékozott hozzájárulása nélkül további adatokat nem gyűjtenek. Ugyanez érvényes akkor is, ha harmadik féltől származó kódokat vagy bővítményeket használnak föl, pl. hirdetési hálózatok igénybevételével. A fejlesztőknek mindenkor tisztában kell lenniük, mit nyújtanak ügyfeleiknek és mit követelnek tőlük.

Az adatkezelési tudatosság nem kizárólag a fejlesztők felelőssége. Az operációs rendszerek szolgáltatói is felelősek programjaik működéséért. Kétségtelen, hogy ezek a szereplők egyre inkább felismerik az adatvédelem fontosságát és eszközeiken lehetővé teszik alapvető adatvédelmi beállítások alkalmazását. Ugyanakkor ezek nem kellően részletesek és kidolgozottak ahhoz, hogy biztosítsák az érintett teljes körű ellenőrzési lehetőségét az adatgyűjtés valamennyi mozzanata fölött. Mivel az operációs rendszerek szolgáltatói hozzájárulnak a létrehozásához és üzemeltetik azt a keretet, amelyen belül ezek az applikációk működnek, leginkább ők képesek az adatvédelmi szempontoknak érvényt szerezni és az érintettek felé felelősséget vállalni. Ebből a szempontból is ösztönözni kell a telekommunikációs szektort adatvédelmi címkék és más kikényszeríthető tanúsítványok használatára.

Bár a felhasználók adatai védelmével kapcsolatos felelősség elsődlegesen az alkalmazásfejlesztői ágazatot terheli, az adatvédelmi biztosoknak e téren elől kell járniuk a tudatosságnövelésben mind az ágazat, mind pedig a felhasználói közösség körében. Különösen az operációs rendszerek szolgáltatóival szükséges az együttműködés annak érdekében, hogy a legfontosabb adatvédelmi mechanizmusok be legyenek építve az egyes eszközökbe. Nem célunk az applikációk által nyújtott kényelmi szolgáltatások elleni harc, de el kell kerülni a személyes adatokkal kapcsolatos visszaéléseket. Amennyiben így történik, nem valószínű, hogy egy hatékonyabb adatvédelmi rendszer, az adatvédelmi biztosok globális szinten is képesek jogi eszközökkel érvényt szerezni a felhasználók jogainak.

Az adatvédelmi biztosok a következő évet az applikációkkal kapcsolatos adatvédelem globális erősítésének kívánják szentelni és ez kiemelt téma lesz a soron következő 36. Nemzetközi Konferencián, Mauritiuson is.

Wojciech Rafał Wiewiórowski
adatvédelmi biztos
Lengyelország

Jacob Kohnstamm
elnök
Nemzetközi Konferencia
Végrehajtó Bizottsága